

בעין יהודית

י"ל עבור עמותת 'שירה אחת' אהבת ישראל, חסד, תורת ישראל

העלון מוקדש לעילוי נשמת

רבי שמעון מחמוד בן סאלם ז"ל
שהשבוע היה פקודת שבועו
משה בן חוה ויוסף ז"ל
מרים בת ישעיהו ובתיה ז"ל

פרשת השבוע

בשלח

לוח אור החיים	כניסת השבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	16:38	17:54	18:30
תל אביב	16:59	17:51	18:26
חיפה	16:47	17:48	18:22

הינוך ילדים

הרב יצחק רבי שליט"א

'ילדים כשתילים קטנים'

הילדים שלנו הם כמו שתילים קטנים, ותפקידנו צריך להיות בדיוק כמו אותו חקלאי, להעניק להם סביבה תומכת לגדילה, להניח בצד את חילוקי הדעות שלנו ההורים. להימנע מכל ריב ליד הילד, שחלילה כל אלו לא יהיו לו למכשולים לפרוץ מתוך עמקי האדמה. ויחד עם זאת נדע לגזום כשצריך! לזכור לחנך מתוך אהבה – אך עם מסגרת ברורה. ה"אדם הוא עץ השדה!" ועם קרניים של חום ואהבה הילד יפרח ויצמח לתפארת.

עם סגולה

מדברי רבותינו

'סגולות לט"ו בשבט'

מנהג טוב הוא לתת 91 פרוטות לצדקה כמניין אילן, ויש הנוהגים אף לשלוח משלוחי מנות המורכבים מפירות איש לרעהו. כותב **הבן איש חי** להתפלל ביום ט"ו בשבט "שיזדמן לישראל אתרוג נאה ויפה בחג הסוכות". בספר **'אהל יששכר'** כתב שהאוכל אתרוג בט"ו בשבט יזכה להשלים שנתו. רבינו **חיים פלאגי** כותב שיש לומר מזמורי תהילים על השולחן, וכן אומר **בעל החידושי הרי"ם** שעי"ו לימוד תורה ביום זה נפתחים לו מעינות של ביאור התורה.

במעגלי החסידות

הרב יצחק גינבורג שליט"א 'גל עיני'

'פירות עץ החיים'

בספר "תורת אמת" כתוב כי טעם המנהג לאכול פירות בט"ו בשבט הוא משום שכאשר יהודי נהנה מהפירות הטובים שברא ה' בעולמו, ומשבח את ה' על כך, ה' נהנה ומתענג. על ידי **תענוג זה שמגיע לבורא מתחדש הכח באילנות – שיעלו ויפריחו פירות טובים ושמנים ומתוקים**. בט"ו בשבט עלינו להתענג על פירות ארץ ישראל (ארצנו מולדתנו, האהובה לנו כאהבת הבן לאמו), לשבח לאבינו שבשמים, ובכך להעלות 'שרף' של התלהבות קודש לעבוד את ה' בקדושה ובטהרה. בכך נזכה לטעם הטוב ולריח הטוב, לממד הרוחניות שבתוך הגשמיות, נהנה מטוב הארץ ונהנה לבורא עולם.

חסע בעקבות הפרשה

הרב אהרן בדיחי שליט"א רבה של אבן יהודה

'ט"ו בשבט ראש השנה לעץ החיים'

"ארבעה ראשי שנים הם...א' בשבט ר"ה לאילן כדברי בית שמאי, בית הלל אומרים בחמשה עשר בו" (ר"ה). ר"ה לאילן, הוא התאריך הקובע את שנת המעשר של הפרי. ולפי שהלכה היא, שאין מעשרין מפירות שנה אחת על פירות של שנה אחרת, חשוב לדעת לאיזה משנות השמיטה שייך כל פרי. פרי שהנץ עד תאריך זה, שייך לשנה זו, ואילו עצים שינצו לאחר התאריך שייכים לשנה הבאה. מדוע נקבע תאריך זה? מה מיוחד בגידול הפירות בעונה זו של השנה? מבואר בתלמוד (ר"ה יד): "א"ר אלעזר א"ר אושעיא, הואיל ויצאו רוב גשמי שנה. ופרש"י: עברו רוב ימות הגשמים ועלה השרף באילנות. ויותר נתבאר בתלמוד הירושלמי (שם פ"ב ה"ב): עד כאן חיים ממימי השנה שעברה, מכאן ואילך חיים ממימי השנה הבאה. כלומר, עד תאריך זה, חיותו של העץ עדיין נסמכת על המים של השנה שעברה, ואילו השרף שעלה באילנות עתה, הוא ההכנה לקראת הנצת הפרי החדש, שיופיע מנח גשמי שנה זו. העולם התחתון, הגשמי, הוא הופעה וגילוי של עולם עליון, רוחני. לפיכך אנו מוצאים בתורה, רמז לכך, שתאריך זה הוא מיוחד גם בהופעה של התורה בעולם. "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחמש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אותו אל בני ישראל (דברים ג א). משה קבל תורה מסיני ומסרה לעם ישראל, והנה, בר"ח שבט, האחרון לחייו, הוא מכנסם, וחוזר ומבאר להם מחדש את כל התורה כלה. ריענון, התחדשות, ביאור, הופעה גלויה ומסודרת יותר של דברי תורה. וכך כותב הרמב"ם: "... וכאשר הגיע סוף ארבעים שנה, בר"ח שבט, הקהילים (משה) ע"ה, ואמר להם, הן קרבו ימי למות, לכן מי ששמע ממני איזה קבלה ושכחה יבא ונבררנה לו, ומי שנסתפקה לו איזה שאלה יבוא ונבארנה לו. אמר הכתוב: "הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר..." ... וביירו מפיו הקבלה, ולמדו הפירושים כל אותו הזמן שמראש חדש שבט עד שביעי באדר (יום אסיפתו מן העולם)". **כלומר חדש שבט, הוא זמן עם הארה מיוחדת, השייכת לריבוי של לימוד תורה, לבהירות ההבנה בתורה, לחידושים וחדשנות בלימוד**. שנינו במסכת תענית (כ:): א"ר שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכיפורים. בשלמא יוה"כ, מובן, מפני שהוא יום מחילה וכפרה, אלא טו באב מדוע, ... רבה רוב יוסף אמרו, שהפסיקו לזכרון עצי למערכה (לביהמ"ק), וביארו הטעם, מט"ו באב תשש כוחה של חמה ולא היו כורתין עצים למערכה (למזבח) לפי שאינם יבשים... מכאן ואילך, דמוסיף יוסף, ודלא מוסיף יוסף". פרש"י: מטו באב ואילך הלילות מתארכין על הימים לפיכך המוסיף על הלימוד של היום בלילות יוסף חיים על חייו, ומי שלא עושה כן... ההיפך מכאן בט"ו בשבט שעברו רוב גשמי שנה, והעצים הולכים ולחים והשרף עולה בהם, והימים מתארכים והלילות מתקצרים, וע"כ יש להוסיף על הלימוד ביום, ומוסיף ה"מאירי", שיש להוסיף בעת זו בלימוד בצבור, כלומר ללמוד בשיעורי תורה של רבים, דוגמת משה רבינו שהקהיל את כל ישראל, ולימדם וביאר להם את כל השאלות והפסיקות בימים אילו. הנה למדנו מכאן ענין נפלא, שיש קשר בין עונות השנה בא"י, לבין סדר לימוד התורה, ובימים אילו של שבט, זהו זמן מיוחד להרבות בלימוד בשיעורי תורה, ולהוסיף גם לימוד בערב ובלילה, וכל השוקד על התורה בלילה, חוט של חסד משוך עליו ביום (רמב"ם). נזכה כלנו, מתוך שפע צמיחת פירותיה של א"י, להתחזק בלימוד התורה, בהבנה ובהתלהבות של קדושה, לחיים ולשלום, אמן.

"לבקר אחרים ולתת להם את הרגשה שאינם רצויים זאת יכול כל אחד לעשות. אך לרומם את רוחם ולהעניק להם הרגשה טובה, לכך דרושים כישרון מיוחד והשקעת מאמץ"

רבי נתן מברסלב

טקס חנוכת רחבת בית המדרש "אורות אבן יהודה"

רחוב שבזי 3 ברוב עם

בהנחיית המרא דאתרא הרב אהרן בדיחי שליט"א

ומנהל בית המדרש הרב שי רובין שיח'

ביום ראשון ערב ט"ו בשבט 9.2.20

בשעה 20:00 בערב

הנוכחים יזכו להתברך עם גימט הגאולה של הבבא סאלי הקדוש

מתוך עלון 'פניני עין חמד'

לאורם נלך

הצדיק הרב אליעזר שלמה שיק 'הצדיק מיבנאל' זצ"ל

הוריו עלו לארץ מהונגריה בתחילת מלחמת העולם השנייה. נולד ב-כ"א אייר ה'ת"ש (1940) בארץ ישראל. שם המשפחה שיק הוא ר"ת שם ישראל קדוש. למד בת"ת 'עץ חיים'. בבר-מצווה קיבל את ברכת האדמו"ר הרב אהרון רוקח מבעלזא אשר אמר עליו באפן נדיר כי "יהיה גדול בישראל". בגיל 27 עבר עם משפחתו לארה"ב. למד חמש שנים בישיבת 'ערוגת הבושם' ולאחר מכן בישיבת 'תפארת ירושלים'. בחורף ה'תשי"ז (1957), בהיותו כבן 28, נתקל בספר 'משיבת נפש' ומאז התקרב לחסידות ברסלב. בשנת ה'תשכ"ה (1965) החל להדפיס ולהפיץ את ספרי רבינו נחמן מברסלב זיע"א בכמויות עצומות ובמחירי קרן. בתחילת שנת ה'תשל"ז (1967) הקים בית מדרש בשדרה התשיעית בבורו פארק, בשם 'היכל הקודש- חסידי ברסלב'. בשנת ה'תשמ"ו (1976) התיישב ביבנאל ומאז דבק בו הכינוי 'הצדיק מיבנאל'. בתי מדרש של חסידיו קיימים בירושלים, בני ברק, אשדוד, בת ים, נתיבות, אשקלון, תל אביב ובאר שבע. מלבד בית מדרשו המרכזי בבורו פארק, הקימו תלמידיו בתי מדרש במונרו, מונסי ווויליאמסבורג. רבים פנו אליו ונושעו. הבטיח שכל בחור או בחורה שצריכים למצוא את דיווגם, אם יאמרו את כל ספר התהילים מהתחלה עד הסוף לזכותו - ישתדל בכל מה שיוכל שימצאו את דיווגם. גאון בנגלה ובנסתר. נפטר ביום שישי, י"ז שבט ה'תשע"ה (2015). חי כ-75 שנים. ציונו ביבנאל. כ-30,000 איש השתתפו בהלוויה.

"היה זה מוצאי שבת קודש", מספר המשב"ק של הצדיק, ר' אברהם ברדוגו, השעון הורה על שלוש לפנות בוקר. לאחר לילה ארוך ומתיש של קבלת קהל, אמר הצדיק: 'שבוע טוב', ובזה נחתם לילה נוסף של קבלת קהל. רבינו בפרט בשנותיו האחרונות, היה מוסר את נפשו כדי לקבל קהל ומדובר במאות אנשים בלילה אחד. גם לאדם צעיר ובריא בגופו קשה לקבל במשך שעות ארוכות מאות אנשים ולשמוע את הצרות של כל אחד באופן אישי, קל וחומר לצדיק שכבר היה מבוגר ולא היה בקו הבריאות. לא פלא שלעתים היה מגיע עד לאפיסת כוחות מוחלטת. סגרתי את דלת חדרו והתכוננתי לצאת מהחדר. לפתע הגיעו זוג עם ילדה קטנה. "מצטער", אמרתי להם, "הצדיק סיים לקבל קהל". אביה של הילדה, התחנן על נפשו ואמר: 'תראה, הילדה הקטנה שלי חולה במחלה הידועה ל"ע... אני מבקש רק אותה תכניס לברכה אצל הצדיק... ואישי ואני נחכה ונמתין בחוץ'. 'אבל אי אפשר' - ניסיתי להסביר להם. 'אני מתחנן... בבקשה', זעק האב, 'תכניס רק את הילדה'. 'אני לא יכול, הצדיק כבר אמר לי 'שבוע טוב'. אולי תבואו מחר בבוקר, אף שאין קבלת קהל, אנסה להכניס אתכם'. 'בבקשה' - החל האב מתייפח בכפי קורע לב. לא יכולתי לעמוד בכך, לקחתי את הילדה הקטנה, וניגשתי לכיוון דלת חדר הצדיק. נקשתי בדחילו ורחימו מספר נקישות קלילות ועדינות על הדלת. אני שומע את הצדיק אומר: 'רק רגע'. דלת החדר נפתחה ולנגד עיני התגלה מחזה מרגש מאוד, פניו של הצדיק היו אדומות, דמעות חמות של בכי שטפו את פניו, ובידו החזיק דף... היה זה הדף עליו רשם את שמות האנשים שבאו אליו במשך כל הלילה לבקש עצה וישועה. מחזה זה חיזק אצלי את הידיעה שאחרי שכולם הולכים לביתם, יושב הצדיק בזוכה על כל שם ושם ומבקש בעבורו רחמים. הכנסתי את הילדה לחדר וביקשתי שיברך אותה, מאחר והיא חולה ב'מחלה הידועה' ר"ל. הצדיק בירך אותה וכעבור זמן קצר התבררנו שהיא הבריאה לחלוטין. "היו עוד מקרים", מספר ר' אברהם, "שלאחר שהסתיימה קבלת הקהל, הייתי חוזר כעבור שעתים ורואה שעדיין האור דולק בחדר... הצדיק לא הלך לישון. הוא המשיך לבכות ולהתפלל על כל יהודי ויהודי שפנה אליו. כולם היו שווים אצלו. על כולם התפלל, ביקש והתחנן, לזה שלום בית, לזאת בריאות, לזה הצלחה בלימודים לזאת שידוך בנקל... כזה היה הצדיק, האבא של כולנו. אשרינו שזכינו".

נסיים בשמחה (:

אין כמו החגים שלנו: בפסח - אין מה לאכול, בסוכות - אין איפה לאכול, בראש השנה - אין זמן לאכול, ביום כיפור - אסור לאכול, בפורים - שיכורים מידי בשביל לאכול, בחנוכה - משמין מדי לאכול, בשבועות - עייפים בשביל לאכול, ועד שיש איזה ט"ו-בשבת - הכול יבש....

הלכות והליכות

הרב שי רובין הי"ו

'הלכות ופנהגי ט"ו בשבט'

כתב הרב יעקב ששון שליט"א בעל 'אביר הרועים': אסור להתענות (לצום) ביום ט"ו בשבט. ויש נוהגים לעשות לימוד בליל ט"ו בשבט, וקוראים במשנה ובספר הזוהר הקדוש בדברים הקשורים ליום זה. והגאון רבי יעקב רוקח זצ"ל, הדפיס ספר מיוחד לליל ט"ו בשבט בשם "פרי עץ הדר". וכתב מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, שיש ללמוד ב"הבנה" ככל האפשר, ולא בקריאה בלא הבנה, ובפרט יש ללמוד בהלכות השייכות לדיני ט"ו בשבט בעניני ערלה תרומות ומעשרות, ולהשתדל כאמור ללמוד בהבנה את הדברים, ולא בקריאה בלבד, מפני שערך הלימוד כשהוא בהבנה מלאה, נעלה לאין שיעור מלימוד בלא הבנה כראוי, ולפעמים חסרון ההבנה מביא לכך שאין הלימוד נחשב לימוד כלל. נוהגים להרבות באכילת פירות של אילנות בליל ט"ו בשבט, להראות בזה שהוא ראש השנה לאילנות, ולברך עליהם ברכות הראויות להם, ומנהג זה נזכר גם בדברי כמה מקובלים, ומנהג יפה הוא. עכ"ל. כתב המגן אברהם: נהגו האשכנזים בט"ו בשבט להרבות במיני פירות של אילנות. לכבוד שמו של יום. בצוואת רבי אליעזר הגדול כתב: "בני היה זהיר לברך על הפירות בט"ו בשבט, שמנהג וותיקין הוא". (ספר שבט מוסר). בסידור ה'יעב"ץ כתב: ונהגו להרבות בפירות ולומר עליהם שירות ותשבחות והוא תיקון גדול בעולמות העליונים. בספר 'מועד לכל חי' לרבי חיים פלאגי' כתב: ליל ט"ו בשבט ראש השנה לאילנות, ונהגו רוב תפוצות ישראל לסדר בשולחן מכל פירות האילן ופירות הארץ עד אשר תשיג ידו, וכל אחד מברך על פרי אחד. בספר 'חמדת הימים' נקבע סדר מיוחד לט"ו בשבט. על פי סדר זה, אוכלים בט"ו בשבט 30 מינים של פירות, ושומים 4 כוסות של יין אדום ויין לבן. בנוסף, אומרים בסעודה זו קטעים שונים מן המקורות, אשר עוסקים בעצים ובצמחים. בספר 'ברכת אליהו' מסביר שהעיקר הוא שיהיו ט"ו פירות. ושעל כל פרי ילמד פרק אחד במשניות ע"פ הסדר הבא. במסכת פאה - שמונה פרקים. מסכת ביכורים - שלשה. מסכת ראש השנה - ארבע. והם נגד בריאה, יצירה ועשייה. אך כתב 'בספר מועד לכל חי', כי רובא דעלמא אין נוהגין כן, אלא קוראים בספר "פרי עץ הדר" על הסדר לפי הפירות שיש לו, ויש שאינם נוהגים כלל לסדר הפירות. ויש שאינם נוהגים דווקא שבע מיני פירות דנשתבחה בהם ארץ ישראל. ויש מקומות שלומדים את ט"ו שירי-המעלות שבתהילים. ואילו ב'כף החיים' כתב: ויש שעושין לימוד באותו הלילה דהיינו שלומדים משנה או זוהר בעניין אותו הפרי, ואח"כ מברכים עליו. בליקוטי מהרי"ח כתב שהיו צדיקים שלובשים בגדי יו"ט בט"ו בשבט כי הוא ראש השנה לאילנות ואדם עץ השדה. בספר 'עיר הקודש והמקדש' כתב: נוהגים להדר לאכול פרי חדש שעדיין לא אכלוהו בשנה זו כדי לברך עליו שהחיינו, וכתב המשנה ברורה וכתבו האחרונים בשם הירושלמי דמצווה לאכול מעט מכל מין חדש בשנה והטעם כדי להראות שחביב עליו בריאתו של הקב"ה. כתב בספר 'מועד לכל חי', כשחל ט"ו בשבט ליל שני (כפי שקורה השנה) מה טוב למי שחננו בעושר דיעשה חילוק לתלמידי חכמים וצנועים ביום י"ד בשבט לפחות כשחל במוצ"ש מפני דיצאו משבת ולית להו כלום כדי לקנות פירותיהם ועוללים שאלו ואין ידם משגת לקנות ואית להו צערא טפי משאר שנים ואשרי אדם דיש לו עניים ותלמיד חכם סביב שולחנו בלילה הזאת ויהיה ברכת ה' בכל אשר לו ויזכה לשנים רבות נעימות וטובות אמן.